

De som äro af den åsigt, att den sistnämnda tillämpningen är författningsenlig, hemta sitt stöd därför i Bevillningsstadgans 7 § andra momentets sista punkt och den punkt i 21 § af instruktionen för taxeringsförrättningarne hvilken har denna lydelse: »Enär vederbörande bolags eller inrättnings direktion eller styrelse skall erlägga bevillningsavgift både för ränteinkomsten af hela det i bolaget eller inrättningen nedlagda aktiekapitalet och för den vinst, som rörelsen derutöfver lemnar, så påføres de enskilde ädelegarne icke bevillning för inkomst från samma bolag eller inrättning».

Jag erkänner villigt, att den sist anförda punkten, som borde vara ett förtydligande, i stället lemnar rum för tvetydighet

Då jag anser det vara af stor vikt och med rättvisa förenadt, att ett sådant missförhållande som det ofvan omnämnda blifver förekommet, så att likhet i tillämpningen af först åberopade § blifver rådande, vill jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen beslutar, att 6 § i Bevillningsstadgan och 21 § i instruktionen för taxeringsförrättningarne bringas i sådan öfverensstämmelse, att icke något missförstånd kan uppstå derom, att inkomst af kapital, som äro nedlagda i sedelutgifvande bankbolag, skall till beskattning beräknas och bevillning därför den enskilde aktieegaren påföras inom den kommun, der han bosatt är.

Om remiss anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1873.

Carl Magni.

N:o 117.

Af Herr Ad. Hedin: Om reglering af utgifterna under rikstatsens första hufvudtitel.

I statsverks-propositionen föreslås, beträffande den å nuvarande Rikstats Första Hufvudtitel uppförda slutsumma af 1,417,000 R:dr, ingen annan

förändring än det af tronombytet föranledda, sjelfklara uteslutandet af det disponibelt vordna anslaget å 126,000 R:dr för hertigen af Östergötland. När det i vederbörande, föredragande Departementschefs yttrande i ämnet till statsrådsprotokollet — bilaga n:o 6 till propositionen om statsverket, sid. 16—17 — heter, att han ansett sig »icke ega anledning föreslå någon annan förändring,» torde detta förklarande, hvarför i åberopade utdrag af statsrådsprotokollet intet skäl finnes antydt, än mindre utveckladt, åtminstone tillsvidare, och intilldess att möjligen befintliga, men ännu hemlighållna grunder blifva offentliggjorda, få anses bero af ett förbiseende. Om eljest det antagandet ej är oriktigt, att det s. k. Arfprinsens palats ej hädanefter skall blifva för sitt hittills varande ändamål behöfligt, och om inrättandet derstädes af en särskild hushållning för det barn, som palatset enligt prinsessan Sofia Albertinas gåfvobref af 17 Mars 1783 (jfr Svensk Författningssamling 1829 n:o 36) lärer skola tillfalla, ännu ej på länge torde ifrågasättas, så vill det synas vara en påtaglig sjelfföljd, att vissa af de under »hof- och slotts-staterna» uppförda, speciela anslag, t. ex. det för ved och kol för de kungliga hofven, med flera böra nedsättas. Åtskilliga rubriker å Riksstatens Första Hufvudtitel gifva, utan vidare motivering, skäl nog att påpeka och fästa Stats-Utskottets uppmärksamhet å vederbörande föredragandes förbiseende i denna del. Frågan åter om beloppet af den minskning af de antydda anslagen som kan ega rum, fordrar en närmare undersökning, hvarför Stats-Utskottet naturligtvis är i tillfälle att erhålla nödiga upplysningar, som ej stå motionären till buds.

Då en reglering i vissa delar af Första Hufvudtiteln sålunda nu är en gifven och naturlig följd af tronombytet, torde det i alla hänseenden lämpligaste ögonblicket vara kommet att genomföra äfven vissa andra, till en del redan tillförene ifrågasatta förändringar. Utan öfverdrift torde det väl kunna påstås vara en temligen allmän förväntan, att civillistan — utom det af Kongl. Maj:t föreslagna afförandet af ett disponibelt belopp och de förut anförda inskränkningar i vissa under Första Hufvudtiteln uppförda anslag, som af samma skäl synas böra ega rum — skall undergå någon nedsättning. Det är bekant, så väl att yrkanden härom flera gånger framställt och vunnit ej obetydlig sympati, som att de väsendtligen därför förkastats, att man — utan att för öfrigt förneka Riksdagens formela rätt — ansett grannligheten för nära träd genom nedsättning af de inkomster, som framlidne Hans Maj:t Konung Carl XV antagligen påräknat att få oförminskade bibehålla, och som väl äfven då torde varit till oförminskadt belopp erforderliga. Detta skäl har nu bortfallit, icke allenast icke någons rätt, icke ens någon grannlighetshänsyn trädes för nära genom bestämmande för nuvarande Konungen, när Första Hufvudtiteln första gången efter hans

tronbestigning regleras, af en hofhållningssumma, något mindre än det belopp, hvartill hon höjdes under loppet af företrädarens regering. De anledningar åter, som tala för en sådan åtgärd, äro många gånger framställda, och torde undertecknad få hänvisa till hvad härom tillförene anförts. I fråga om beloppet skulle man ej sakna anledning att påyrka återgång till den summa af 630,000 R:dr, hvilken af 1865—1866 årens Riksdag endast på grund af särskilda, då förhanden varande skäl höjdes med 170,000, derest ej å andra sidan numera stegrade pris kunde anses påkalla en medelväg, hvadan jag har den äran att föreslå, att anslaget för Hans Maj:t Konungens hofhållning måtte fastställas till 700,000 R:dr R:mt, hvilken summa man vågar anse såsom ett, för upprätthållande af det svenska kungadömetts värdighet och rätt förstådda ställning i nuvarande tid, ingalunda för knappt tillmätt underhåll.

När helst under de sednaste åren fråga väckts om någon nedsättning af civillistan, har från skilda håll den åsigt uttalats, att föredömet från Danmark af en för Konungens regeringstid bestämd civillista förtjenar efterföljd, ja man har lifligt beklagat, att ej en dylik bestämmelse finnes bland våra konstitutionela bud och regler. Man har önskat ett värn mot det obehag, som föranledts lika mycket af begärda anslagsförhöjningar, som af föreslagna nedsättningar, af hvilka de förra beviljats med något så när samma känslor, hvarmed de sednare afslagits. Rätta tidpunkten torde nu hafva inträdt att vidtaga ett förfogande, som lärers få anses i verkligheten åsyfta ej mindre Hans Maj:t Konungens bästa, än landets fördel och hvad för Riksdagen är behagligast. Åtminstone är uppfattningen sådan i det land, hvars föredöme åberopats, såsom bevis hvarpå jag endast skall tillåta mig att anföra följande yttrande af en bland brödralandets mest framstående statsrättslärare, framlidne professorn vid Kjöbenhavns universitet C. G. Holck. »Oimedet med den saaledes foreskrevne Fremgangsmaade» — yttrar han om stadgandet i § 9 af grundlagen, att »Kongens Civilliste bestemmes for hans Regjeringstid ved Lov» — er at sikkre Kongens selvstændige og uafhængige stilling mod det Tryk, Rigsdagen under en modsat Forudsætning kunde udøve paa ham ved Muligheden af en nedsættelse i Civillisten.» Hvad angår rätta sättet för ett förfogande, hvarför endast till sjelfva principen Danmarks föredöme kan åberopas, men deremot vid utförandet den betydliga skiljaktigheten mellan den svenska och danska finanslagstiftningens former — för att ej tala om saknaden af ett mot det danska svarande svenskt grundlagsbud — lärers föranleda afvikelse, skall undertecknad ej tillåta sig att genom framläggande af ett förslag gå Utskottets större insigt och erfarenhet i förväg.

En i sednast församlade statsrevisionsberättelse om statsverket förekommande framställning har otvunget ledt tanken på behovet af någon anordning, som kunde lemna större säkerhet, att ej till den kungliga familjens begagnande upplåten statsegendom måtte blifva med privategendom förblandad. Att så har skett i det af statsrevisionen påpekade fall, synes klarligen framgå af de handlingar, till hvilka revisionen hänvisar, och man skulle i sjelfva verket ej ega skäl att förundras, om, trots all möjlig omsorg å hofförvaltningarnes sida en dylik förvexling äfven framgent i ett eller annat fall kunde komma att ega rum; tvärtom är det, så länge förhållandena i detta afseende lemnas så ordnade och så okontrollerade, som de för närvarande äro, ganska förklarligt och ursäktligt, om det stundom blir ganska svårt att med full bestämdhet skilja åtskillig staten tillhörig lösegendom från dylik, tillhörande den kungliga familjen. Äfven i detta fall må åberopas ett föredöme från Danmark, der vid tronombyte formlig inventering och afleverering från sterbhusets till den tillträdande konungens civillista af det s. k. statsinventariet eger rum. Med hänsyn härtill hänvisar jag blott till § 3 af »Lov angaaende Bidrag til Kong Christian IX:es Civilliste» af den 17 December 1863 och den deri åberopade resolution af den 7 Januari 1862, som ordnade förhållandet mellan staten och konung Fredrik VII:es civillista. Då den svenska Riksdagen i sina styrelser öfver Riksbanken och Riksgäldskontoret eger ständiga delegationer, torde såväl formen för den anordning, hvars önsklighet härmed blifvit antydd, vara lätt funnen, som ock påpekadt, att kostnaden ej behöfver blifva afskräckande. För den danska statsinventarii-kommissionen är sedan många år tillbaka i budgeten uppfördt ett belopp af 1,800 Riksbankdaler.

I enlighet med hvad här ofvan anförts, och hvilket man ansett onödigt att inför det i alla dylika ämnen väl förfarna och hemmastadda Stats-Utskottet mera utförligt utveckla, har jag sålunda äran föreslå:

- 1) att de inskränkingar, som efter närmare utredning finnas verkställbara, måtte beslutas beträffande vissa å Första Hufvudtiteln uppförda anslag, som under nuvarande förhållanden antagligen ej kunna vara till sitt hittillsvarande belopp erforderliga, t. ex. anslagen för kol och ved, för lys- och renhållning m. fl.;
- 2) att årsanslaget för Hans Maj:t Konungen bestämmes till 700,000 R:dr;
- 3) att detta sistnämnda belopp fastställles för Hans Maj:ts regeringstid;
- 4) att närmare bestämmelser, än de nu gällande, för vården om och

uppsigten öfver den till Kongl. familjens förfogande upplåtna, staten tillhöriga egendom måtte stadgas.

Stockholm den 29 Januari 1873.

Ad. Hedin.

Häruti instämma:

Lars Ersson.

A. P. Anderson.

N:o 118.

Af Herr W. Falk: Om efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter ogifta Christina Strömblad, till förmån för slöjdskolan i Falun.

Af ett, denna motion bifogadt embetsintyg af borgmästaren i Falun inhämtas, att efter ogifta Christina Strömblad, hvilken den 6 Mars 1862 affidit i Falun, har fallit ett danaarf, som, då det den 15 sistlidne Oktober af magistraten till landtränteriet, inlevererades, utgjorde ett belopp af 629 R:dr 99 öre. Denna min vördsamma framställning åsyftar, att Riksdagen för sin del måtte besluta eftergift af kronans rätt till sagda qvarlåtenskap och detta till förmån för den i Falu stad varande, af ett der bildadt så kalladt skyddsmödraförbund inrättade slöjdskola för flickor. Uti denna skola undervisas numera alla flickor, hvilka tillhöra den egentliga folkskolan i staden, således den talrika obemedlade arbetsklassens döttrar, och öfvas de derstädes i sådana qvinliga slöjder och sysslor, att de må kunna blifva dugliga icke allenast såsom tjenarinnor, utan äfven att såsom husmödrar förestå egen hushållning; men förutom ett årligt anslag från skolrådet af 200 R:dr, hvilat skolan förnämligast på den enskilda välgörenhetens grund och behöfver derföre det understöd och den uppmuntran, jag trott mig härmedelst böra söka att densamma från Statens sida bereda.